

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **I.**,
U., zastúpeného **J.**, advokátkou
so sídlom U., proti žalovanému: **L.**, zastúpenému **J.**, advokátom so sídlom L., **o zaplatenie
1 040 056,-- Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu
v Trenčíne č. k. 16Cob/61/2007-147 zo dňa 20. novembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa
20. novembra 2007 č. k. 16Cob/61/2007-147 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie
konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom z 15. marca 2007 vyhovel žalobe a uložil žalovanému
povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 040 056,-- Sk so 6 % ročným úrokom z omeškania
od 11. novembra 2005 do zaplatenia titulom nedoplatku ročnej odmeny za rok 2004 priznanej
M. č. p. SEVY/K-34/3-226/5-2005-OdPV zo dňa 02. 06. 2005 v celkovej výške 5 978 328,--
Sk a nahradiť mu trovy konania vo výške 136 356,-- Sk.

Vychádzal zo zistenia, že na základe menovacieho dekrétu M.
zo dňa 27. 01. 2004 č. p. SEMI/K 44-5-222/2004 žalobca vykonával funkciu riaditeľa
u právneho predchodcu žalovaného – L.. Práva a povinnosti žalobcu ako riaditeľa právneho
predchodcu žalovaného boli upravené v zmluve o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku
a o mzdových a funkčných podmienkach č. SEMI/K 44-5-224

zo dňa 30. 01. 2004, uzavretej medzi žalobcom a Slovenskou republikou – M.. Odvolacím dekrétom M. č. p. SEVY/K-34/5-246/2005 bol žalobca dňom 07.09.2005 odvolaný z funkcie riaditeľa štátneho podniku. Vychádzajúc z príslušných ustanovení zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov súd konštatoval, že pokiaľ M. ako zakladateľ právneho predchodcu žalovaného určilo žalobcovi na základe zmluvy o výkone funkcie v znení doplnkov k nej odmenu za rok 2004 vo výške 5 978 328,-- Sk, spätné zníženie už raz určenej odmeny nie je možné. Hoci predmetná zmluva o výkone funkcie bola uzavretá medzi M. ako zakladateľom právneho predchodcu žalovaného a žalobcom, k jej uzavretiu došlo v súlade s ust. § 19 ods. 2 veta druhá zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov. Zdôraznil, že citovaný zákon ani neumožňoval uzavretie takej dohody medzi inými účastníkmi. Predmetná zmluva vrátane dodatkov obsahovala úkon M. ako orgánu hospodárskeho riadenia voči právnenému predchodcovi žalovaného v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb. v znení neskorších predpisov s určením, že zdrojom pre vyplatenie mesačného platu a ročnej odmeny z podielu na zisku vrátane ďalších náležitostí sú finančné prostriedky právneho predchodcu žalovaného a ich vyplatenie je v jeho pôsobnosti. Týmto určením vznikol záväzok právneho predchodcu žalovaného voči žalobcovi na výplatu odmeny tak, ako bola priznaná vo výške 5 978 328,-- Sk. Pokiaľ aj M. ako zakladateľ listom zo dňa 20. 10. 2005 Č. p. SEVY/K-34/3-231/2005-OdPV, označeným ako zrušenie platnosti listu, následne oznámilo právnenému predchodcovi žalovaného, že vzhľadom na zmenu podmienok výplaty ročnej odmeny riaditeľom štátnych podnikov, kde bola určená maximálna výška ročnej odmeny, sa ruší platnosť listu Č. p. SEVY/K-34/3-226/5-OdPV z 02. 06. 2005 v časti výšky ročnej odmeny z podielu na zisku s tým, že zároveň sa upravila výška ročnej odmeny na už vyplatenú časť odmeny so stavom k 10. 7. 2005 a v prípade uplatnenia požiadavky o jej doplatenie bolo uložené právnenému predchodcovi žalovaného túto nevyplatiť, s ohľadom na nemožnosť spätného zníženia už raz určenej odmeny v súlade so zmluvou o výkone funkcie, právny predchodca žalovaného ako samostatne hospodáriaci subjekt bol povinný zvyšok odmeny vyplatiť z vlastných prostriedkov. Uvedená povinnosť v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 541/2005 Z. z. o transformácii niektorých štátnych podnikov na akciové spoločnosti univerzálnou sukcesiou prešla dňa 01. 02. 2006 na žalovaného. Pokiaľ žalovaný namietal, že v danom prípade bol len poukazom odmeny a riadil sa výlučne pokynmi svojho zakladateľa, v prípade nesúhlasu s jeho rozhodnutím mal jeho právny predchodca možnosť domáhať sa ochrany podľa § 5 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. Žalobcovi preto patrí okrem

istiny aj úrok z omeškania v uplatnenej sadzbe, neodporujúcej ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 vyhlášky č. 87/1995 Zb. a náhrada účelne vynaložených trov v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na odvolanie žalovaného rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvostupňového aj odvolacieho konania vo výške 129 323,87 Sk a 98 099,-- Sk k rukám jeho právneho zástupcu.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca založil svoj nárok na doplatenie ročnej odmeny z podielu na zisku za rok 2004 na tvrdení, že žalovaný, resp. jeho právny predchodca, porušil povinnosť vyplývajúcu mu z čl. I. bod. 3 druhej vety Zmluvy o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku L. a o mzdových a funkčných podmienkach zo dňa 30. 01. 2004 č. SEMI/K-44/5/-224, uzavretej medzi žalobcom a Slovenskou republikou – M., podľa ktorého zdrojom pre vyplatenie mesačného platu, ročnej odmeny z podielu na zisku a ďalších náležitostí riešených v tejto zmluve boli finančné prostriedky štátneho podniku a ich vyplatenie bolo v pôsobnosti štátneho podniku L. ako právneho predchodcu žalovaného. Odvolací súd skúmal, či došlo k porušeniu povinnosti, ktorá by žalovanému vyplývala z niektorých z dôvodov uvedených v ust. § 80 písm. b/ O. s. p., a dospel k záveru, že k takému porušeniu povinnosti zo strany žalovaného nedošlo. Mandátna zmluva o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku v znení jej dodatkov stanovila, že o nároku na ročnú odmenu a o jej výške rozhodne M. a vyplatená bude z finančných prostriedkov štátneho podniku s tým, že podmienkou jej vyplatenia je vytvorenie dostatočných zdrojov v podniku. V čl. V. bod 6 dodatku č. 1 k predmetnej zmluve si M. zároveň vyhradilo právo znížiť hodnotu percentuálnej výšky ročnej odmeny vypočítanej podľa bodu 1 uvedeného článku, a to za podmienok tam uvedených. M. priznalo v súlade so zmluvou o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku žalobcovi ročnú odmenu z podielu na zisku vo výške 6,3 %, čo predstavovalo sumu 5 978 328,-- Sk. Následne listom zo dňa 20. 10.2005 pod Č. p. SEVY/K-34/3-231/2005-OdPV zrušilo M. platnosť listu Č. p. SEVY/K-34/3-226/5-2005-OdPV v časti výšky ročnej odmeny z podielu na zisku, upravilo výšku ročnej odmeny na vyplatenú časť odmeny so stavom k 10. 07. 2005 a právnenému predchodcovi žalovaného dalo pokyn nevyplatiť doplatok odmeny pre prípad jej uplatnenia. Právny predchodca žalovaného bol povinný rešpektovať rozhodnutia a pokyny

svojho zakladateľa, takže vyplatiť žalobcovi ročnú odmenu zo zisku nad rozsah uvedený v jeho rozhodnutí o znížení zo dňa 20. 10. 2005 Č. p. SEVY/K-34/3-231/2005-OdPV nebol oprávnený. Právny predchodca žalobcu v súvislosti s určením výšky mesačného platu a ročnej odmeny z podielu na zisku nebol so žalobcom v zmluvnom vzťahu. V zmysle čl. V. bod 6 dodatku č. 1 k mandátnej zmluve M. malo za určitých okolností právo znížiť výšku ročnej odmeny vypočítanej podľa bodu 1 tohto článku. Keďže účastníkom tohto konania nebola Slovenská republika – M., jeho predmetom nemohlo byť skúmanie, či zo strany M. došlo k porušeniu zmluvných povinností vyplývajúcich zo zmluvy o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku v súvislosti s určením výšky odmeny, resp. jej znížením. Predmetom konania bolo skúmanie žalobcom tvrdeného porušenia povinnosti zo strany právneho predchodcu žalovaného. Pretože právny predchodca žalovaného vo vzťahu k žalobcovi neporušil žiadnu povinnosť, ktorá by mu vyplývala, či už zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva, nemohlo dôjsť k jej prechodu na žalovaného.

Z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil podľa § 220 O. s. p. a žalobu zamietol. Zároveň zmenil napadnutý rozsudok aj v časti výroku o náhrade trov konania a podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť úspešnému žalovanému náhradu prvostupňových trov vo výške 129 323,87 Sk. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p. a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť ich úspešnému žalovanému vo výške 98 099,-- Sk.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., pretože rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nesprávne z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd vyslovil právny názor, že žalobu je potrebné zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, pretože z jeho strany nedošlo k porušeniu povinností vyplývajúcich zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva. Odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na zníženie výšky ročnej odmeny, na čo malo M. za určitých okolností právo, žalovaný, ktorý nebol so žalobcom v zmluvnom vzťahu, nebol povinný vyplatiť doplatok ročnej odmeny. Žalobca sa nestotožňuje s právnym záverom, že žalovaný nie je pasívne legitímovaný pre zaplatenie uplatňovaného nároku, pričom poukazuje

na listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise, a to mandátnu zmluvu a zmluvu o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku. Obe vychádzajú z ustanovenia § 19 ods. 2 Zákona o štátnom podniku, kde sa konštatuje, že riaditeľ nie je zamestnancom podniku, vzťah medzi podnikom a riaditeľom pri jeho pôsobnosti riaditeľa sa spravuje ustanoveniami o mandátnej zmluve, ak tento zákon neustanovuje inak. Ďalšie práva a povinnosti a spôsob odmeňovania dohodne zakladateľ s riaditeľom v zmluve o výkone funkcie, ktorá musí byť uzavretá písomne, inak je neplatná. V týchto zmluvných dokumentoch bol určený mesačný plat, ročná odmena riaditeľa a zároveň v nich bolo stanovené, že zdrojom pre vyplatenie mesačného platu a ročnej odmeny sú finančné prostriedky štátneho podniku a ich vyplatenie je v pôsobnosti štátneho podniku. Štátny podnik je právnickou osobou, vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Práve jemu vyplývala povinnosť platiť riaditeľovi mesačný plat, ako aj ročnú odmenu, čo splnil len čiastočne do výšky 4 938 272,-- Sk. Výpočet ročnej odmeny je presne stanovený v doplnku č. 1 k zmluve o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku s tým, že ju určuje zakladateľ z podielu na zisku. Povinnosť odmenu vyplatiť nemohla vzniknúť zakladateľovi, pretože v zmluve bolo stanovené, že táto povinnosť vzniká štátnemu podniku. V zmluve je stanovené, že ročnú odmenu určuje zakladateľ, avšak to neznamena, že ak ju raz určí, prizná a je splatná, túto môže následne jednostranne zmeniť. Keďže ročná odmena bola určená v zmysle zákona, je právne irelevantný list M. Č. p. SEVY/K-34/3-231/2005 OdPV z 20. 10. 2005, ktorým oznámil L., aby riaditeľovi nevyplátili zostatok odmeny. K zmene výšky ročnej odmeny nedošlo a bolo by to možné jedine v prípade, že by bol zmenený čl. V zmluvy o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku, čo by muselo byť vykonané písomne pod sankciou neplatnosti. Aplikácia ustanovenia o znížení hodnoty percentuálnej výšky ročnej odmeny prichádzala do úvahy v čase rozhodovania o priznaní ročnej odmeny zo zisku za rok 2004, t. j. v rozhodnutí zo dňa 02. 06. 2005, kedy zakladateľ bol oprávnený znížiť hodnotu percentuálnej výšky ročnej odmeny, avšak len za podmienok dohodnutých v doplnku č. 1. Uvedené ustanovenie nie je možné aplikovať dodatočne po rozhodnutí zakladateľa o priznaní ročnej odmeny z podielu na zisku. Vzhľadom na existujúci zmluvný vzťah medzi zakladateľom a žalobcom platí určitá právna istota, v dôsledku čoho nebolo možné dodatočne meniť rozhodnutie o raz priznanej ročnej odmene s retroaktívnymi účinkami. Odvolací súd uvádza, že Slovenská republika – M. nebolo účastníkom konania, v dôsledku čoho nemohlo byť skúmané, či z jeho strany došlo k porušeniu zmluvných povinností v súvislosti so znížením odmeny. Prvostupňový súd sa

vysporiadal i s touto otázkou a konštatoval, že nemohlo dôjsť zakladateľom spätne k zníženiu ročnej odmeny už raz určenej, pretože by to bolo v rozpore práve so zmluvou o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku v znení doplnku č. 1. Ak M. malo právny záujem na výsledku konania, mohlo vstúpiť do konania ako vedľajší účastník. Žalobca má za to, že sa nemohol úspešne domáhať určenia neplatnosti zníženia ročnej odmeny z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu z dôvodu, že mohol podať návrh na plnenie. Žalobca vychádzajúc z mandátnej zmluvy, zmluvy o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku v znení doplnkov č. 1, 2, 3, s poukazom na ustanovenie § 488 a § 493 Občianskeho zákonníka a citované zákonné ustanovenia o štátnom podniku považuje uplatnený nárok na zaplatenie istiny 1 045 056,-- Sk s príslušenstvom za opodstatnený, a preto navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu poukázal na zmluvy uzavreté medzi M. ako zriaďovateľom štátneho podniku a žalobcom ako jeho riaditeľom s tým, že práva a povinnosti z nich zaväzujú iba účastníkov zmluvného vzťahu. Preto štátny podnik bol oprávnený vyplatiť odmenu iba na priamy pokyn zriaďovateľa a musel rešpektovať jeho pokyn doplatok odmeny nevyplatiť. Žalovaný nesúhlasí s dôvodmi podaného dovolania a plne sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že štátny podnik neporušil vo vzťahu k žalobcovi žiadnu právnu povinnosť, a preto ani na jeho právneho nástupcu nemohla žiadna právna povinnosť prejsť. Navrhol preto, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O. s. p.), prejednal bez nariadenia pojednávania napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd vychádzal zo skutkového stavu, ako ho zistil súd prvého stupňa, a z ktorého vychádzal aj odvolací súd. Ten svoje zmeňujúce rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že žalovaný nie je v konaní pasívne legitimovaný, pretože jeho právny predchodca nebol so žalobcom v zmluvnom vzťahu a neporušil žiadnu povinnosť, splnenia ktorej by sa žalobca

voči nemu mohol domáhať žalobou podľa § 80 písm. b/ O. s. p. S týmto právnym názorom sa dovolací súd nestotožnil.

V zmysle ustanovení § 19 a nasl. zákona č.111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov, riaditeľ štátneho podniku nebol jeho zamestnancom, ale svoju funkciu vykonával na základe písomnej zmluvy o výkone funkcie uzavretej so zriaďovateľom štátneho podniku. Obsahom tejto zmluvy bolo aj určenie mesačného platu a ročnej odmeny z podielu na zisku, ktorých určenie bolo v kompetencii zakladateľa, ale ich vyplatenie bolo v pôsobnosti štátneho podniku, a to z vlastných finančných prostriedkov. Vyplatenie zakladateľom priznanej ročnej odmeny preto nebolo záväzkom zakladateľa, ale štátneho podniku.

V prejednávanej veci bol v doplnku č. 1 zo dňa 30. 06. 2004 k zmluve o výkone funkcie riaditeľa štátneho podniku L. a o mzdových a funkčných podmienkach č. SEMI/K-44/5-224 stanovený presný spôsob výpočtu ročnej odmeny riaditeľa s tým, že o jej nároku a výške rozhodne zakladateľ. Ten si zároveň aj vyhradil právo za presne stanovených podmienok znížiť jej výšku. Bolo tiež jednoznačne určené, že odmena bude hradená z finančných prostriedkov štátneho podniku za predpokladu vytvorenia dostatočných zdrojov. V súlade so zmluvne dohodnutými podmienkami zriaďovateľ – M. listom z 2. júna 2005 Č. p. SEVY/K-34/3-226/5-2005-OdPV, adresovaným žalobcovi, rozhodol o priznaní ročnej odmeny zo zisku za rok 2004 vo výške 6,3 %, čo predstavovalo 5 978 328,-- Sk. Týmto rozhodnutím zakladateľa o priznaní odmeny a jej presnej výške vznikla štátnemu podniku povinnosť žalobcovi túto odmenu vyplatiť, resp. žalobcovi vznikla voči právnemu predchodcovi žalovaného pohľadávka v tejto výške. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom dovolateľa, z ktorého vychádzal aj súd prvého stupňa, že raz priznanú odmenu už nebolo možné dodatočne bezdôvodne znížiť, a preto list zriaďovateľa zo dňa 20. októbra 2005 Č. p. SEVY/K-34/3-231/2005-OdPV nemohol spôsobiť zmenu záväzku. Jediným legálnym dôvodom na nevyplatenie odmeny v pôvodne určenej výške právnym predchodcom žalovaného mohla byť preukázaná skutočnosť, že k tomu nemal vytvorené dostatočné zdroje.

Vzhľadom na uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd neposúdil vec právne správne, keď žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného, a preto

jeho rozhodnutie podľa § 243b ods. 1 a 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.
V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. októbra 2008

**JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.